

D E O O R L O G
dichtbij huis

Opdracht **EEN MONUMENT**

INFORMATIE

In Hardenberg en omgeving staan verschillende monumenten die herinneren aan de Tweede Wereldoorlog.

Maar er staat nog geen oorlogsmonument dat gemaakt is door kinderen.
Dat ga JIJ maken.

Zo pak je het aan:

Stap 1: Je bekijkt de verschillende monumenten. Sommige ken je misschien.
Welke vormen kan een monument allemaal hebben?

Stap 2: Je vergelijkt de monumenten met elkaar. Zowel de verhalen als de materialen waarvan ze gemaakt zijn. Welk monument vind jij het mooist?

Stap 3: Met behulp van de kaart bekijk je waar in Hardenberg en omgeving al oorlogsmonumenten staan. En je bepaalt op welke plek jouw monument zou moeten komen.

Stap 4: Nu ga je aan het werk en ontwerp je je eigen monument.

Veel succes!

STAP 1. BEKIJK DE MONUMENTEN

Dit zijn vier monumenten in Hardenberg en omgeving.

Verzetsmonumenten

Borstbeeld van een man op een zuil met als titel Frits de Zwerver.
Het beeld is een eerbetoon aan predikant en verzetsstrijder Frederik Slomp die in de oorlog onder de schuilnaam Frits de Zwerver door het hele land reisde om onderduikers te helpen.
Aan de voorkant van het monument is een plaat met de tekst "Voor allen die ons een toekomst gaven".
Op het pleintje in Hardenberg waar dit borstbeeld staat, vind je ook een zwerfkei met een gedenkplaatje met daarop de namen van drie andere verzetsmensen. De naam van Heine Bolks staat hier ook op. Hij kwam voor zijn verzetswerk in kamp Amersfoort terecht en werd daar doodgeschoten.

Materiaal: zandsteen, zwerfkei, koper
Afmeting: bijna 2 meter hoog

Joods monument

Het monument op de Joodse begraafplaats in Hardenberg is een bakstenen muur. De muur is opgebouwd uit zeven stukken die steeds hoger worden. De toegangspoort naar de begraafplaats hoort ook bij het monument. In het hek in de poort is een davidster gemaakt. Op de zijmuur is een afdruk te zien van de gevelsteen van de voormalige synagoge van Hardenberg. Aan de achterkant van deze muur hangt een koperen plaat waar de namen van 37 Joodse oorlogsslachtoffers op staan. Zo worden zij niet vergeten.

Materiaal: steen, metaal, koper (platen met namen)
Afmeting: varieert tot ongeveer 3 meter hoog

Oorlogsmonument Slagharen

Het monument is een witte zuil waarop een afbeelding van de Nederlandse leeuw te zien is. Achter de zuil staat een rode muur van bakstenen. In de zuil staat de tekst "Voor hen die vielen" en de namen van twaalf oorlogsslachtoffers. Ook de naam van Geert Migchels staat erbij. Hij hielp onderduikers. Het monument staat op de R.K. begraafplaats in Slagharen.

Materiaal: witte natuursteen, rode baksteen
Afmeting: ruim twee meter

Monument Joods werkkamp

Dit monument is een glasplaat tussen twee gebogen betonnen palen. Op de glasplaat staat een gedicht en zijn stukken van brieven leesbaar. In het glas zit prikkeldraad. Het monument staat op een pleintje dat gemaakt is in de vorm van een davidster. Het monument herinnert aan de geschiedenis van werkkamp Kloosterhaar dat op die plek was (de Groenendijk, waar nu huizen staan). In de oorlog werden in kamp Kloosterhaar bijna honderd Joodse mannen gevangen gehouden die verplicht moesten werken op het land in de buurt. Ze werden in oktober 1942 afgevoerd naar kamp Westerbork.

Materiaal: glas, beton, straatstenen
Afmeting: 1.50 meter hoog

Dit monument lijkt meer op een kunstwerk, dan op een gedenkteken. Je komt het tegen in het bos bij Hoogeveen. Er hoort ook een verhaal bij.

Monument Spaarbankbos

Dit monument is een groep van vijf mensfiguren.

Het stelt de vijf mannen voor die in augustus 1943 op deze plek in het bos bij Hoogeveen werden doodgeschoten. Twee van hen waren Joden.

De mannen hoorden bij een groep van ruim 20 personen die eind juli 1943 door de bezetter werd opgepakt als reactie op gebeurtenissen in Schoonebeek.

Daar was bij een mislukte overval op het distributiekantoor de burgemeester van Schoonebeek (die de Duisters goed gezind was) omgekomen.

Drie beelden hebben een kruis op de plek van het hart. Twee beelden hebben een davidster op de plek van het hart omdat zij herinneren aan de twee Joodse slachtoffers.

Materiaal: metaal

Afmeting: niet precies bekend, maar levensgroot

Nationaal Monument op het terrein van voormalig Kamp Westerbork

**Dit monument bestaat uit een spoorlijn met 97 houten bielzen.
 Aan het eind staat een stootblok en een muur van Drentse keien.
 Van een afstand lijken de keien op een stapel schedels.
 Op de grond liggen twee velden met kiezelstenen.
 Zij verbeelden de mensen die opgesloten zitten (binnenste veld) en de mensen daar omheen (buitenste veld).
 Bij het monument staan twee platen met tekst erop.
 De rails is aan het eind omhoog gebogen en het lijkt alsof er op geschoten is.
 Dit laat de wanhoop zien. Er zijn 93 bielzen aan de rails vastgemaakt.
 Dit staat symbool voor de 93 keer dat er vanuit Kamp Westerbork een trein vertrok om mensen af te voeren naar de vernietigingskampen in het oosten van Europa, zoals Auschwitz in Polen.
 Vier keer vertrok er zo'n transport vanuit een andere plaats in Nederland.**

Materiaal: metaal, stenen, hout
 Afmeting: 40 meter lang

Een monument hoeft niet persé een beeld te zijn.

De Joodse slachtoffers van Hardenberg worden bijvoorbeeld ook digitaal herdacht.

Regina Blein

De familie Blein

Op de site www.joodsmonument.nl kun je bijvoorbeeld de familie Blein uit Hardenberg vinden.

Verzamel hier informatie om hun verhaal compleet te maken.

Vul op de site rechts bovenaan de naam "Blein" in.

Er komen nu 46 mensen met de naam Blein naar boven.

Regina Bertha is de vierde in de rij namen.

Klik haar naam aan en kijk hoe oud Regina is geworden.

Klik ook "gezin Hartog Simon Blein" en op de namen van haar ouders aan en lees wat er over hen geschreven staat.

Maak nu deze tekst compleet:

Regina Bertha Blein is geboren op _____ (datum) .

Haar roepnaam was _____ .

Regina is _____ jaar geworden.

De moeder van Regina heette _____ (naam).

De vader van Regina werkte bij Regina's opa in de _____ .

Regina had wel / geen (verkeerde antwoord doorstrepen) broertjes en zusjes.

De monumenten zijn bedoeld om de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog niet te vergeten.

Elk jaar is het daarom op 4 mei 's avonds om acht uur twee minuten stil en worden er bloemen bij de monumenten gelegd.

Misschien heb je daar zelf ook al eens aan meegedaan.

Zoals je hebt gezien, hoort bij elk monument een verhaal.

Soms gaat het over personen, zoals het Joods monument dat speciaal herinnert aan de Joodse inwoners van Hardenberg die zijn weggevoerd en vermoord door de nazi's.

Soms gaat het over een gebeurtenis of een plaats, zoals het monument in Westerbork dat herinnert aan de plek waar het doorgangskamp Westerbork was.

Als je hier nog meer van wilt weten, kun je kijken bij deze sites:

www.oorlogsmonumenten.nl

Klik aan: "Monumenten zoeken".

Je vult nu "Hardenberg" in bij "plaats".

Nu heb je de oorlogsmonumenten in Hardenberg gevonden.

Bij elk monument staat ook voor wie het monument is opgericht.

www.kampwesterbork.nl

Kies "museum" en klik op "nu". Ga naar "monumenten".

Je vindt hier ook informatie over andere monumenten op het kampterrein.

STAP 2. MONUMENTEN VERGELIJKEN

Je hebt nu verschillende monumenten bekeken. Vul voor elk monument deze tabel verder in:

<i>Naam monument</i>	<i>Wat stelt het voor?</i>	<i>Gemaakt van deze materialen</i>	<i>Waarom is dit monument belangrijk?</i>	<i>Wat vind je van dit monument?</i>
Verzetsmonumenten				
Joods monument				
Oorlogsmonument Slagharen				

Naam monument	Wat stelt het voor?	Gemaakt van deze materialen	Waarom is dit monument belangrijk?	Wat vind je van dit monument?
Monument Joods werkkamp				
Monument Spaarbankbos				
Nat. Monument Westerbork				
Digitaal monument www.joodsmonument.nl		Teksten en gekleurde balkjes		

* Voor het antwoord kun je ook weer zoeken op de site: www.oorlogsmonumenten.nl

Welk monument vind je het mooist?

Schrijf het hier op:

Dat komt omdat.....

Welk monument vind je het lelijkst?

Schrijf het hier op:

Dat komt omdat.....

Wat vind je van de volgende zinnen?

Oorlogsmonumenten zijn overbodig. Denken aan vroeger (herdenken) is niet meer nodig; gebeurd is gebeurd.

Kruis aan en vul in:

0 Ik ben het hiermee eens, want

0 Ik ben het hiermee niet eens, want

STAP 3. ZOEKEN OP DE KAART

Je gaat nu op de kaart aangeven waar je de monumenten in Hardenberg kunt vinden.

De kaartjes hierboven zijn natuurlijk te klein om plaatsen precies aan te geven; je kunt daarvoor het best een grote kaart of stadsplattegrond gebruiken. Overleg met je juf of meester welke kaart of plattegrond je voor deze opdracht moet gebruiken.

a. Zet een rondje om je school.

b. Zet een kruisje bij je huis (als je niet in Hardenberg woont, zet je aan de rand van de kaart een pijltje in de richting van je huis).

c. Geef twee monumenten uit Stap 1 van deze opdracht een nummer.

d. Zet deze nummers op de goede plaats op de kaart.

Misschien weet je het uit je hoofd.

Gebruik anders de site: www.oorlogsmonumenten.nl

Je hebt nu verschillende monumenten in Hardenberg en omgeving gezien, waarmee slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog herdacht worden.

Maar er is geen monument bij dat door kinderen gemaakt is.

Dat ga jij zo dadelijk maken!

e. Zoek een goede plek voor jouw monument in Hardenberg.

Geef dat aan op de kaart met nummer 4.

Bedenk hierbij het volgende:

- Moet het in de buurt staan van de monumenten die er al zijn, of juist niet?
- Moet het op een druk bezochte plek komen, of juist op een rustige plek?
- Moet het misschien in plaats van een bestaand monument in Hardenberg komen?

f. Hoe ver van school komt het monument te staan? meter/
kilometer.

g. En van jouw eigen huis? meter / kilometer.

STAP 4. ONTWERP EEN MONUMENT

Je gaat nu een oorlogsmonument maken.

* Neem een vel papier (a-4), een tekenpotlood en kleurpotloden.

* Bedenk hoe jouw monument eruit gaat zien.

Deze vragen kunnen je helpen:

- Wat wil ik vertellen? (gaat het over een persoon, een plek, een gebeurtenis uit de oorlog?)
- Hoe groot moet het monument in het echt zijn?
- Van welk materiaal is het gemaakt?
- Welke kleur(-en) moet het monument hebben?
- Ga ik een beeld maken, of een collage, of een ... ?
- Zit er tekst verwerkt *in* mijn monument of staat er tekst *bij*?

* Maak met tekenpotlood een schets van jouw monument.

* Pak nu kleurpotloden en kleur je schets in.

Als je monument alleen zwart of grijs is, kun je gewoon je tekenpotlood gebruiken.

Maak deze zinnen af:

Mijn monument heet

Mijn monument vertelt het volgende verhaal:

Overleg nu met je leerkracht hoe jij jouw monument (in het klein) gaat maken.

Het invullen van dit lijstje kan je helpen bij het ontwerpen van je monument.

DIT HEB IK NODIG	JA	NEE
Hout		
Papier		
Karton		
Oude kranten		
Textiel		
Plastic		
IJzerdraad		
Klei		
Gips		
Piepschuim		
Lijm		
Verf		
Kwasten		
Hamer		
Spijkers		
Ander gereedschap ...		
Schroeven, of ...		
.....		

Weet je al welke techniek je gaat toepassen om je monument te maken?

